Preventie en behandeling van decubitus - adaptatie van de Duodecim richtlijn naar de Belgische zorgcontext

Haio: ICHAU Karlien , V.U.B.
Promotor: VANDEVOORDE Jan , V.U.B.
Praktijkopleider: BRUYLANTS Stefan , KRUITWAGEN Elisabeth

Context: De Finse Duodecim richtlijn ‘Prevention and treatment of pressure ulcers’ werd geadapteerd naar de Belgische zorgcontext om een bruikbare richtlijn ter beschikking te stellen aan de eerstelijnsgezondheidszorg. Deze zal, na finale goedkeuring, te raadplegen zijn via Cebam Digital Library for Health (CDLH).

Onderzoeksvraag: Deze masterproef omvat de volgende klinische vragen: ‘Hoe gebeurt optimale risicobeoordeling voor decubitus?’ en ‘Welke preventieve maatregelen zijn aangewezen om decubitus te voorkomen?’. Collega huisarts in opleiding Charista Santoso legt de focus in haar masterproef op de behandeling van decubitus.

Methode: De Duodecim richtlijn ‘Prevention and treatment of pressure ulcers’ werd geadapteerd naar de Belgische zorgcontext volgens de ADAPTE procedure, beschreven in ‘Adaptatie Duodecim Richtlijnen: Handboek voor HAIO’s over de inhoudelijke en contextuele aanpassing van Duodecim Richtlijnen op EBPracticnet.be’. Alle stappen in dit proces werden in een Excel-matrix genoteerd en voorgelegd aan de leescommissie van EBPracticeNet. Initieel werd er een literatuurstudie gedaan om een antwoord te vinden op de klinische vragen, waarvoor internationale databanken en Belgische bronnen werden geraadpleegd. De kwaliteit van weerhouden richtlijnen werd beoordeeld aan de hand van het AGREE II instrument. Voor elke klinische vraag werden de aanbevelingen uit de originele Duodecim richtlijn en de weerhouden richtlijnen gewaardeerd op courantheid, samenhang en toepasbaarheid en werd besloten tot eventuele adaptaties van de Duodecim richtlijn. Dit leidde tot een eerste versie van de geadapteerde richtlijn. Vervolgens werd via peer review bij huisartsen informatie verzameld over haalbaarheid en barrières betreffende de implementatie van deze geadapteerde richtlijn. Aan hand van een brainstorm in de eigen huisartsenpraktijk werden de redenen waarom de geadapteerde richtlijn niet wordt toegepast opgespoord en weergegeven in een visgraatdiagram. Dit was de basis voor het formuleren van een praktijkconsensus.

Resultaten: Uit de zoektocht naar literatuur werden de NHG standaard decubitus en de NICE richtlijn ‘Pressure ulcer prevention: The prevention and management of pressure ulcers in primary and secondary care’ weerhouden. Na evaluatie van deze richtlijnen werd beslist om enkel met de NICE richtlijn verder te gaan omwille van een betere score op AGREE II en zeer recente update in 2018. De aanbevelingen uit de originele Duodecim richtlijn konden behouden worden mits enkele aanvullingen. Nieuwe informatie uit een Cochrane review (2019) leidde bij de risicobeoordeling tot het verleggen van de nadruk op het gebruik van de gevalideerde schalen naar het uitvoeren van een klinisch onderzoek, met name huidinspectie. De betreffende richtlijnen om dit duidelijk te omschrijven werden overgenomen uit de NICE richtlijn. Betreffende preventie geeft de NICE richtlijn met een hoog niveau van evidentie aan dat informatie betreffende alle aspecten van decubitus aan risicopatiënten en hun zorgverleners moet worden verstrekt, alsook dat er in opleiding van professionele zorgverleners moet worden voorzien. Dit werd opgenomen in de aanvullingen op de Duodecim richtlijn. Aan de peer review namen 24 huisartsen deel, deze waren het globaal eens met de geadapteerde richtlijnen en aanpassingen waren niet nodig. Wel werd duidelijk dat er voor de risicobeoordeling en preventie van decubitus gerekend wordt op de verpleegkundigen, de bijdrage van de artsen blijft hierin vaak beperkt. De opgestelde praktijkconsensus legt dan ook de nadruk op

een geoptimaliseerde samenwerking.

Conclusie: De aanbevelingen uit de Duodecim richtlijn ‘Preventie en behandeling van decubitus’ blijken haalbaar en toepasbaar binnen de Belgische zorgcontext. Enkele nuttige aanvullingen werden voorgesteld, na literatuurstudie en aftoetsing bij artsen.